

Inleiding.

Voor u ligt een toeristisch-recreatief beleidsplan voor Valkenswaard in de komende periode, aangeduid als de periode 2007-2010. Doel is om met dit toeristisch-recreatieve beleid een eerste impuls te geven aan het benutten van potenties die Valkenswaard heeft op het gebied van toerisme & recreatie.

De omgeving is sterk in beweging. De ontwikkelingen rondom Brainport bieden kansen om Valkenswaard nog steviger neer te zetten als een gemeente waarin het prima wonen en recreëren is, hetgeen ook weer een gunstig effect kan hebben op de vestiging van (toeleverings-) bedrijven. Een eventuele keuze om Valkenswaard te profileren als een expliciete recreatie- en / of vestigingsgemeente kan ertoe leiden dat toeristisch-recreatief beleid in een dergelijke omgeving continu aandacht behoeft en veel dynamischer van aard behoort te zijn. Het is nog niet zo ver dat een dergelijke toekomstvisie voor Valkenswaard is gekozen. Mocht die keuze wel worden gemaakt, dan komen prioriteiten op toeristisch-recreatief terrein in een nog bredere context te staan met een nog hogere relevantie.

In dit stadium leggen we uiteraard wel de samenhang met de ontwikkelingen in de omgeving en is het minimaal voor Valkenswaard belangrijk dat ontwikkelingen op het terrein van toerisme & recreatie in gang worden gezet. In die zin zien wij dit toeristisch-recreatief beleid niet alleen als richtinggevend, maar ook als een aanzet.

Veel dank zijn wij verschuldigd aan de lokaal toeristische adviesraad en in het bijzonder de heer G. Swinkels, die met een tomeloze inzet en betrokkenheid heeft bijgedragen aan de beleidsvoorbereiding.

H 1. Context voor toerisme en recreatie.

1.1 Maatschappelijke ontwikkelingen.

Voordat we spreken over een visie op toerisme en recreatie voor Valkenswaard is het van belang de context te begrijpen waarin toerisme en recreatie zich op dit moment begeeft. De volgende maatschappelijke ontwikkelingen spelen hierin een rol.

Toename vergrijzing.

De gemiddelde leeftijd neemt toe. Een belangrijk gegeven is dat ouderen langer vitaal blijven en de actieve senioren dus een steeds belangrijker doelgroep voor toerisme en recreatie vormen. Deze groep is niet gebonden aan het hoogseizoen, gaat relatief veel op vakantie in eigen land, kiest voor goede kwaliteit en heeft in redelijke mate geld te besteden. Met name het buitengebied van Valkenswaard leent zich uitstekend voor activiteiten voor deze doelgroep die gemiddeld genomen ook weinig overlast veroorzaakt.

Toename keuzemogelijkheden, snellere leefomgeving en individualisering.

Gemiddeld genomen hebben mensen meer keuzemogelijkheden, financieel en qua tijdsbesteding. De beschikbare tijd wordt vaak gebruikt als compensatie voor de versnelling van de leefomgeving. De consument stelt hogere eisen aan kwaliteit, wil kunnen kiezen uit een gevarieerd aanbod en kijkt daarbij naar de totaalinvulling. Er bestaat een toenemende vraag naar het zelf kunnen samenstellen van een vakantie of dagtocht uit diverse modules. Individualisering van de maatschappij vereist dat ingespeeld kan worden op de individuele behoeften van de consument en dus maatwerk geleverd kan worden. Valkenswaard heeft een uitgebreid en gevarieerd aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen. Het leveren van totaalconcepten met individuele keuzemogelijkheden vraagt om (een niet eenmalige, maar) constante creativiteit en innovatief denken van de toeristisch-recreatieve branche, intensieve samenwerking om tot een goede productmix te komen en investering in kwaliteit. De wens tot 'onthaasten' vertaalt zich in een behoefte aan 'verwenaccommodaties' en naar ontspanning in een rustgevende omgeving.

Beleving staat centraal.

De huidige consument is op zoek naar totale vrijetijdsbeleving, naar het opdoen van een ervaring. De belevingswaarde van een vakantie of dagtocht vindt men steeds belangrijker en men staat open voor nieuwe uitdagingen als boerderij- en sportieve vakanties. Om de gunst van de consument te trekken is het bieden van een unieke ervaring doorslaggevend. De consument ziet het als een toegevoegde waarde om te kunnen terugrijpen naar tradities (activiteiten en producten uit de kindertijd) en legt een groter cultuurbewustzijn aan de dag. Er ligt een behoefte om het culturele erfgoed meer in het totale aanbod te betrekken.

De stad als mogelijke vrijetijdsbesteding.

De aanwezigheid van een (grotere) stad in een landelijke omgeving krijgt steeds meer aandacht van de consument. Met name het recreatief winkelen als een vorm van vrijetijdsbesteding (funshopping) staat volop in de belangstelling.

1.2 Herstructurering van de landbouw (reconstructie).

Tot voor kort vormde de agrarische bedrijvigheid in de Kempen een van de belangrijkste economische sectoren. Deze tamelijk eenzijdig ontwikkelde bedrijfstak leidt er nu in het kader van de reconstructie toe, dat het totale economische klimaat in de Kempen ernstig zal worden verstoord. Om recht te doen aan de grote dynamiek waarvan thans in het buitengebied sprake is, en daarbij de belangen van de ondernemers in het buitengebied en de kwaliteit van landschap en natuur recht te doen, is het zaak de mogelijkheden tot vergrote flexibiliteit in het buitengebied op adequate wijze te benutten.

Dat betekent dat het gebied op zoek moet naar nieuwe dragers om de gevolgen van de reconstructie economisch, ruimtelijk en sociaal op te kunnen vangen. Gezien de potenties van het gebied lijkt de drager recreatie en toerisme daar een belangrijke bijdrage aan te kunnen leveren. De provincie heeft in samenwerking met gemeenten en belanghebbenden reconstructieplannen opgesteld, waarin toerisme en recreatie een uitdrukkelijke plaats heeft ingenomen. Deze plannen krijgen uiteraard in het toeristisch-recreatief beleid de nodige aandacht.

1.3 Sociaal-economisch beleid.

Er ligt voor Valkenswaard al een kader waarmee we bij het maken van keuzes in het toeristisch-recreatief beleid rekening moeten houden. Of omgekeerd: bij het schetsen van het kader op sociaal-economisch terrein is rekening gehouden met ontwikkelingen die op het beleidsvlak van toerisme en recreatie voor Valkenswaard van belang zijn.

Van algemene betekenis voor toerisme en recreatie zijn de volgende sociaal-economische doelstellingen voor Valkenswaard:

- aantrekken van jongeren en jonge gezinnen om ontgroening tegen te gaan
- creëren van klimaat voor ondernemerschap
- één gemeentelijk loket voor bedrijven
- hoge kwaliteit in de trits 'wonen-werken-welzijn'
- flexibel inspelen op ontwikkelingen in het buitengebied (passende activiteiten in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen)
- inspelen op kansen concept Greenport Venlo (ruime vestigingsmogelijkheden scheppen)

Meer specifiek gericht op toerisme en recreatie worden de volgende aanbevelingen gedaan:

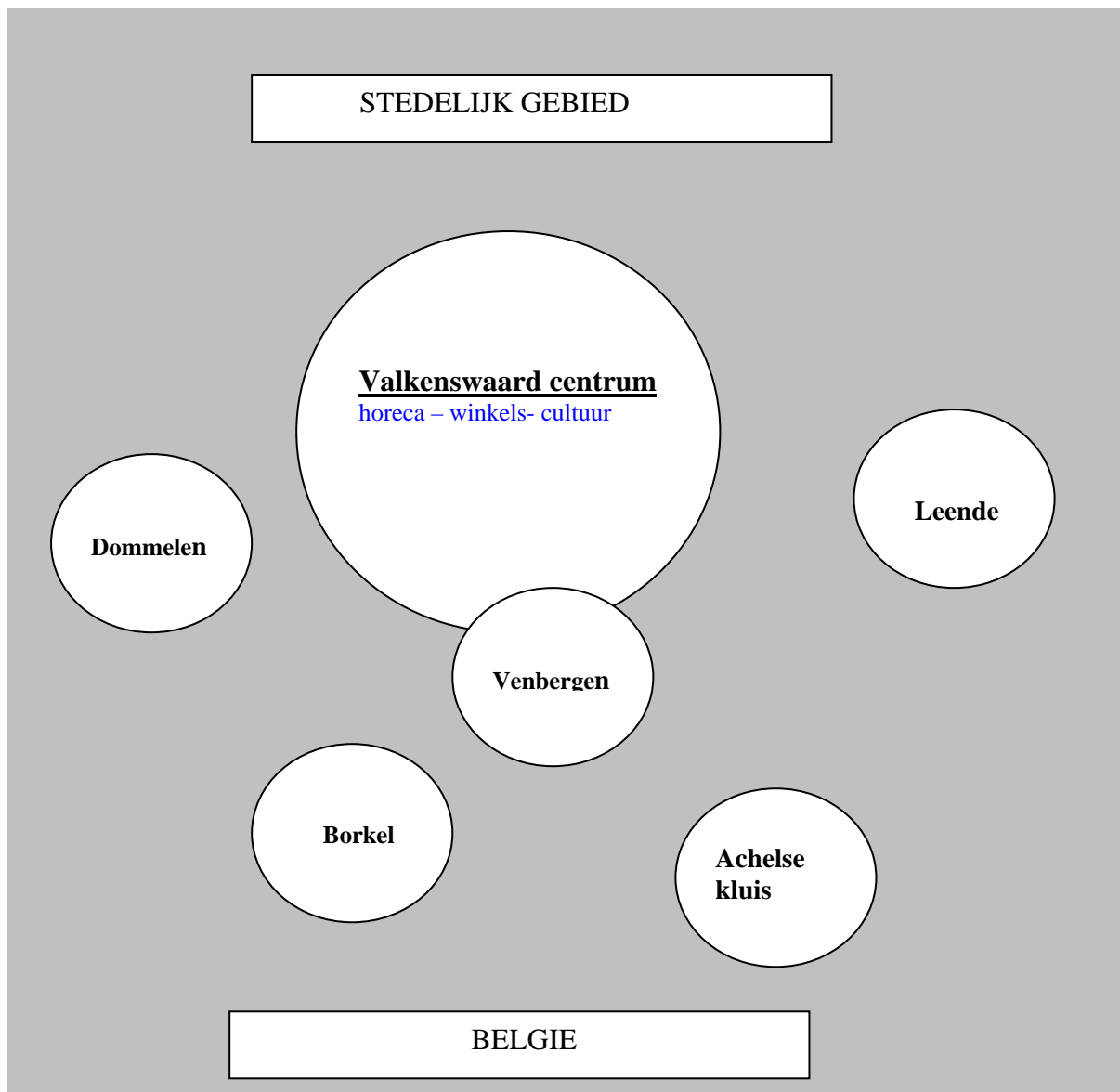
- eerst de potenties toerisme en recreatie duidelijk maken, dan een imagokeuze en pas daarna promotie
- voor wat betreft verblijfrecreatie is er behoefte aan bijzondere formules met meerdaags verblijf en aan een goed hotel dat zowel het bedrijfsleven als de toerist kan dienen (N.B. tegen additionele verblijfsrecreatieve voorzieningen bestaat bij de huidige exploitanten grote weerstand)
- samenhang in de dagrecreatieve voorzieningen bepaalt de kwaliteit van dagrecreatie in Valkenswaard, omdat het vooral gaat om dagrecreatieve voorzieningen die zich kenmerken door een relatief kleine schaal (combineren routegebonden activiteiten)
- investeren in samenwerking en de toegevoegde waarde daarvan

- actievere en slagvaardiger rol van de gemeente (meedenken, schakelen, communiceren, samenhang in enthousiasme en uiteindelijke samenwerking)
- hogere kwaliteit van evenementen

Binnen dit kader hebben we voor Valkenswaard een visie op toerisme en recreatie ontwikkeld, uitgewerkt in een streefbeeld.

1.4 Van context naar strategische keuzes.

Veel gemeenten in de regio en daarbuiten kiezen voor een thema dat het toeristisch-recreatief imago van die gemeente kracht bij moet zetten. Het zou Valkenswaard op de toeristische markt tekort doen, indien wij ons in deze trend laten meeslepen. Valkenswaard blinkt uit in gemoedelijkheid en gastvrijheid, in haar veelzijdigheid aan voorzieningen, de diversiteit daarin, het uitgaans- en winkelcentrum, alsmede de geografische ligging ten opzichte van enerzijds Eindhoven en anderzijds België.

Wij kiezen niet voor een thematische benadering, maar voor het uitbouwen van waar Valkenswaard vanuit haar historie al sterk in is, namelijk een bruisend centrum enerzijds en een veelzijdig buitengebied anderzijds waarin landelijk recreëren in een rustgevende omgeving wordt ontsloten door toeristisch-recreatieve steunpunten (Venbergen, Borkel, Achelse Kluis). Wij kiezen voor een kwalitatief hoogwaardig totaalaanbod, niet in de laatste plaats omdat de eigen inwoners daarvan optimaal kunnen meeprofiteren. Deze strategische keuze past niet alleen goed bij de visie op de combinatie ‘wonen-werken-welzijn’ zoals neergelegd in het sociaal-economisch beleid, maar ook bij veranderende wensen en behoeften van de consument: meer keuzemogelijkheden, meer ‘beleving’.

Er liggen grote kansen voor Valkenswaard als recreatiegemeente. Dit is niet alleen een economisch perspectief, maar ook een ‘must’ voor de aantrekkende werking op jonge, nieuwe inwoners. Deze immigranten hebben we hard nodig om in de context van vergrijzing en ontgroening een goede basis te behouden onder de vele voorzieningen waar we trots op kunnen zijn. In het kader van de ontwikkeling van Brainport liggen hier kansen die de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen mede bepalen en die niet onbenut mogen blijven. Vooral de doelgroep jonge gezinnen met kinderen speelt hierbij een belangrijke rol.

1.5 Grote sprong voorwaarts ?

Alexander de Grote en Willem de Stoute hebben de geschiedenisboeken gehaald. Heeft er ooit iemand gehoord van Alexander de Gemiddelde of Willem de Kleine ? Grootse prestaties komen niet tot stand door het verleden naar de toekomst te extrapoleren. De concurrentie zet je op achterstand door een trendbreuk te forceren. Een winstgroei van 5% kun je realiseren door je huidige activiteiten rationeler te doen. Voor een verdubbeling van de winst moet je het over een heel andere boeg gooien.

We hebben voor Valkenswaard geen échte visie geformuleerd voor de toekomst: wat voor gemeente wil Valkenswaard zijn in het jaar 2030 ? En tóch weten we al wel dat de lokale bevolking vergrijsd en ontgroent, met alle economische en maatschappelijke gevolgen van dien. We weten dat de economische potentie van Valkenswaard zijn beperkingen kent, we zien om ons heen allerlei gemeenten die zich proberen te onderscheiden door te kiezen voor een specifieke ontwikkeling waarmee ze zich kunnen profileren. En Valkenswaard leunt achterover. Of toch niet ?

Een van de weinige mogelijkheden die Valkenswaard heeft om zich te ontwikkelen is zich te profileren als een krachtige recreatiegemeente. We hebben een natuurlijke, groene omgeving, in de burgerbevolking zit ondernemersgeest, we hebben een bloeiend en dynamisch verenigingsleven, we hebben cultuur, cultuurhistorie. We hebben nog steeds het imago van een gezellige, gemoedelijke gemeente waarop je verder kunt bouwen, we hebben een gezellig uitgaans- en winkelcentrum, we hebben het Eurocircuit, goede evenementen, goede sportvoorzieningen, veelzijdige dagrecreatie. Het enige dat tegensprekt is de infrastructuur. Maar die belemmert Valkenswaard sowieso in haar economische potentie. We liggen gunstig ten opzichte van Eindhoven als kennis- en researchcentrum. En we liggen vlakbij België, waardoor we niet alleen aantrekkelijk zijn als strategische verblijfplaats voor grensoverschrijdende uitstapjes, maar ook over de grens een in de toekomst steeds aantrekkelijker markt hebben liggen met potentiële toeristen voor Valkenswaard. Buitengewoon goede kansen dus op het gebied van toerisme en recreatie, maar daar zullen we dan wel in moeten willen investeren.

In dit toeristisch-recreatieve beleid sluiten we vooralsnog aan bij de kernkwaliteiten van dit moment, maar we realiseren nog geen trendbreuk. Daartoe liggen wellicht in de toekomst nog wel mogelijkheden. Maar ideeën moeten groeien. Je moet er bewust mee bezig zijn. Brainport kan daarbij richting geven. Mogelijk kunnen we Valkenswaard nog beter op de kaart zetten door bijvoorbeeld voorop te lopen met het implementeren van technologische mogelijkheden om de toerist van 'realtime' informatie te voorzien en van keuzemogelijkheden in modulair opgebouwde arrangementen. Als we met technologische mogelijkheden de beleving van toeristen en inwoners kunnen versterken, moeten we die kansen in het kader van de Brainport ontwikkelingen niet laten liggen. We geven hiertoe wel een aanzet, maar nog niet meer dan dat. Elke suggestie blijft welkom.

H2: Strategische keuzes.

2.1 Ambitie.

De vergrijzing en ontgroening in Valkenswaard vormen een belangrijke bedreiging voor het draagvlak onder de vele voorzieningen die Valkenswaard rijk is en die een belangrijke aantrekkingskracht hebben op de eigen bevolking en de omgeving. Toerisme en recreatie is een van de weinige terreinen waarop Valkenswaard wezenlijke economische potentie in zich heeft. Om draagvlak te behouden onder de voorzieningen is het noodzakelijk dat Valkenswaard hoog inzet op het benutten van de mogelijkheden. Die mogelijkheden liggen er in de toekomst, vooral ook gelet op de ontwikkelingen rondom Brainport. Voor Valkenswaard ligt hier een kans om zich te profileren als recreatieve gemeente ten opzichte van het stedelijk gebied en als aantrekkelijke vestigingsplaats voor de werknemers die in aantal fors zullen toenemen in de komende jaren. Alleen dan wordt weerstand geboden aan de bevolkingsafname en alle daarbij behorende bedreigingen en worden kansen benut voor nieuwe aanwas. Gezinnen met kinderen vormen daarbij een belangrijke doelgroep.

Beleidskeuze 1:

Wij kiezen een hoog ambitieniveau voor het ontwikkelen van toeristisch-recreatief aanbod in Valkenswaard omwille van de aantrekkelijkheid voor eigen inwoners, voor bezoekers, maar ook de aantrekkelijkheid als vestigingsplaats voor werknemers uit het stedelijk gebied (Brainport).

2.2 Regie.

Om de ambities te formuleren en waar te maken is het noodzakelijk dat alle partijen de neuzen in dezelfde richting hebben en dat er een gestructureerde aanpak tot stand wordt gebracht waarin initiatieven vanuit het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven worden gestimuleerd. Van een lokale overheid wordt gevraagd daadwerkelijk en op een slagvaardige wijze positief te staan ten opzichte van gewenste ontwikkelingen. Het nu voorliggende toeristisch-recreatief actieplan beoogt deze ambities waar te maken. Het is tot stand gekomen met medewerking van het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven door de lokaal toeristische adviesraad (hierna afgekort als LTA) er nauw bij te betrekken. Hierin zijn over de volle breedte van het toeristisch-recreatieve veld ondernemers (bijvoorbeeld verblijfrecreatie, dagrecreatie, horeca en winkeliers) vertegenwoordigd, alsmede relevante instellingen als SRE, Regio-VVV en lokale VVV. Een collectief draagvlak is belangrijk. Niet alleen voor het behoud van de levendigheid, maar ook van de leefbaarheid.

Beleidskeuze 2:

Wij willen de regie voeren om ervoor te zorgen dat toerisme & recreatie in Valkenswaard zich (binnen de context van diversiteit en kleinschaligheid) optimaal kan ontwikkelen met een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

2.3 Profilering en promotie.

Toerisme & recreatie heeft in veel gemeenten in Zuid-Oost Brabant nadrukkelijke aandacht gekregen in de afgelopen jaren. Vrijwel elke gemeente in de regio probeert zich op een of andere wijze te profileren ten opzichte van haar omgeving en de klant. Meestal wordt hierbij ingestoken op een thema. In Valkenswaard ontbreekt het nog aan een duidelijke profilering en marketingstrategie. Dit leek tot voor kort ook niet echt nodig. Een onderzoek naar het toeristisch imago van Brabant door het Brabants Toeristisch Huis (2004) wees nog uit dat van de 16% van de 'Nederland-bezoekers' die in de periode 1999-2003 de Kempen hebben bezocht 7% voor Valkenswaard koos. Toch betekent stilstand achteruitgang in een context waarin omliggende gemeenten hard aan de weg aan het timmeren zijn.

Valkenswaard neemt met name een wat andere positie ten opzichte van gemeenten in de regio in, doordat zij in haar verleden – meer dan de omliggende gemeenten – al een identiteit en imago heeft opgebouwd door de aanwezigheid van bijzondere natuur, horeca, evenementen, etc. Mogelijk is het de veelzijdigheid die Valkenswaard aantrekkelijk maakt, mogelijk de gastvrijheid, de activiteiten, de levendigheid. We weten wat sterke punten zijn van Valkenswaard, maar het imago kennen we (nog) niet goed genoeg.

Als we de economische potenties van Valkenswaard en de kansen in het kader van de Brainport ontwikkelingen beter in beeld willen brengen en benutten, is het nodig dat ook Valkenswaard zich profileert ten opzichte van haar omgeving. Daarbij is een doelgroepenbenadering van belang. Profilering als aantrekkelijke vestigingsplaats in het kader van Brainport om in de toekomst voldoende economische draagkracht onder de voorzieningen te behouden richt zich vooral op jonge gezinnen met kinderen. Bij profilering als natuurparel met goede toeristisch-recreatieve routenetwerken en ondersteunende (horeca-) centra zijn senioren interessant. Jongeren en groepen spelen een belangrijke rol als het gaat om actieve dagrecreatie, evenementen en uitgaan.

Beleidskeuze 3:

Wij vinden het noodzakelijk dat Valkenswaard onderzoek doet naar haar identiteit en imago, de economische (met name toeristisch-recreatieve) potenties in beeld brengt en zich gaat profileren door middel van een gerichte marketingstrategie.

2.4 Randvoorwaarden.

2.4.1. Regionale samenwerking.

Het programma Kompas van het SRE dat in 2003 is vastgesteld heeft tot doel het versterken van het toeristisch-recreatief aanbod en het benutten van de economische kansen van deze sector. In de periode 2003 tot en met 2006 is onder andere bereikt dat het aantal toeristische overnachtingen in de regio in 2006 9% is gestegen ten opzichte van het jaar 2002 en dat de regio van de 4^e naar de 2^e plek is gestegen op de ranglijst van binnenlandse vakantiebestemmingen. Daarnaast is sprake van een toename van overnachtingen in het voor- en naseizoen (plus 3-4%) en hebben toeristisch-recreatieve bedrijven meer winst en minder verlies gedraaid. De werkgelegenheid in de sector is toegenomen met ruim 10% meer permanente banen¹.

¹ Bron: regionaalsvoorstel Voortzetting Projectbureau Kompas SRE d.d. 15 februari 2007.

In SRE-verband is tevens een toeristisch-recreatieve samenwerkingstructuur opgezet op regionale schaal. Valkenswaard neemt hieraan deel, onder andere door medefinanciering, door het (met name financieel) faciliteren van een lokale VVV-winkel die onderdeel uitmaakt van de Regio-VVV en door het faciliteren van de LTA (budget, secretariaat, vergaderruimte). De LTA vaardigt leden af in de stuurgroep van het economisch actieplan, de evenementencommissie, maar ook bovenlokaal in een Brainport-denktank en in adviesorganen ten behoeve van het Brabants Toeristisch Huis en de Regio-VVV. Handhaving van deze positie binnen het totaalconcept van Z.O.-Brabant is belangrijk voor Valkenswaard met het oog op de Brainport ontwikkelingen en bovenregionale promotie. De Regio-VVV is uitvoerend als het gaat om promotie van de regio, maar kan ook ondersteunend zijn aan de promotie van Valkenswaard.

Binnen de genoemde structuur zijn – behalve het samenwerken aan een toeristisch-recreatief actieplan op lokaal niveau – al een aantal initiatieven tot ontwikkeling gebracht of in gang gezet op de schaal van zowel de regio als de gemeente: het fietsroutenetwerk, opstellen van arrangementen voor de toerist / recreant door samenwerking tussen bedrijven, een evenementenkalender en nieuwe routebeschrijvingen. Momenteel wordt gewerkt aan de opzet van een wandelroutenetwerk en een ATB-route in Valkenswaard. Steeds meer initiatieven beginnen van de grond te komen.

Beleidskeuze 4:

Wij zijn bereid om als lokale overheid onze bijdrage te blijven leveren aan regionale samenwerking op het gebied van toerisme & recreatie en bestaande en nieuwe samenwerkingstructuren te faciliteren met het oog op het benutten van de toeristisch-recreatieve potenties van Valkenswaard.

2.4.2. Financieringsstructuur.

In het nog relatief korte bestaan van de LTA en de jarenlange ervaringen van de lokale VVV is duidelijk geworden dat het vaak lastig is om bij het bedrijfsleven de handen op elkaar te krijgen voor medefinanciering. Een deel van de ondernemers, meestal de meerderheid, ziet het collectief belang en is bereid daarin te investeren. Maar er is ook altijd een minderheid die het collectief belang niet ziet of om andere redenen niet bereid is te investeren en er tegelijkertijd wel van mee te profiteren.

Om collectief initiatieven tot feitelijke uitvoering te brengen is een gezamenlijk budget een belangrijke katalysator. Niet alleen om te voorkomen dat een groot deel van de energie verloren gaat aan het ‘leuren’ om een financiële bijdrage bij ondernemers, die dus ten koste gaat het van de ontwikkeling op zich, maar ook om extra middelen te genereren die los komen op het moment dat aan de randvoorwaarden is voldaan rondom cofinanciering. Cofinanciering is bijna altijd een voorwaarde het verkrijgen van subsidies.

Op dit moment dragen slechts twee deelsectoren van het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven bij aan het collectief. De verblijfaccommodaties dragen toeristenbelasting af en de horeca betaalt precario bij uitbreiding van terrassen. Ondanks het solidariteitsbeginsel dat in Nederland op meerdere fronten geaccepteerd is kun je je afvragen of slechts enkele specifieke onderdelen van het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven het collectief belang in deze zouden moeten financieren. Er is een trend zichtbaar dat verblijfaccommodaties – niet geheel ten

onrechte – zich hieraan in grotere mate ergeren. Zij dragen ca. €70.000,- op jaarbasis af aan toeristenbelasting, terwijl bijvoorbeeld dagrecreatieve bedrijven, winkeliers en horeca – los van de uitbreiding terrassen – geen structurele financiële bijdrage leveren.

Het zou goed zijn om een situatie te creëren waarin zowel onderdelen binnen de toeristisch-recreatieve branche enerzijds als bedrijfsleven en overheid anderzijds meer naar evenredigheid bijdragen in de gewenste, collectieve doelstellingen. Dit is een ambitieuze doelstelling, maar ook een reële. Wij vinden het op zijn minst de moeite waard om te onderzoeken of dit een haalbare ontwikkeling kan zijn en stellen daarbij – gegeven onze toeristisch-recreatieve ambities en het doel om gezamenlijk voor financiering zorg te dragen – als uitgangspunt dat:

1. wij als gemeente bereid zijn de huidige inkomsten, overeenkomend met de huidige opbrengsten uit de toeristenbelasting en precarioheffing, rechtstreeks te laten terugvloeien naar ontwikkelingen die het collectief belang dienen van de toeristisch-recreatieve sector, en
2. het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven op een bij deze sector passende wijze een financiële bijdrage levert aan datzelfde collectieve belang over de volle breedte van de sector.

Beleidskeuze 5:

Wij streven naar een (niet vrijblijvende) financieringsstructuur waarin naast de investeringen van de gemeente in toeristisch-recreatieve ontwikkelingen (inclusief de bekostiging van de VVV) het bedrijfsleven de extra inkomsten genereert die nodig zijn voor het realiseren van de gezamenlijk te kiezen, gewenste toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.

2.4.3. Versterking van de positie van de VVV.

De lokale VVV is een spin in het web als het gaat om promotie en om uitvoering van initiatieven die zowel het belang van de overheid als van het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven dienen. Wij zien hierin alle redenen om de lokale VVV verder te versterken en te professionaliseren.

Er zal geïnvesteerd moeten worden in de lokale VVV om uitvoering van beleid mogelijk te maken. Concreet gaat het hierbij om promotie, productontwikkeling, informatieverstrekking, monitoring en coördinerende taken. Tussen de gemeente en de VVV zullen prestatieafspraken gemaakt moeten worden die vanuit een visie op toerisme & recreatie tot stand komen. Op deze wijze kan meer samenhang ontstaan tussen taakstelling, subsidie, financiering vanuit het bedrijfsleven (zie paragraaf 2.4.2.) en adequate huisvesting. Wij willen hierbij als uitgangspunt hanteren dat de VVV in de toekomst gaat opereren als een (meer) commerciële organisatie die mede ondersteund wordt vanuit het bedrijfsleven.

Beleidskeuze 6:

Wij willen in samenhang met de gewenste financieringsstructuur in beleidskeuze 5 komen tot een meer commerciële bedrijfsvoering bij de lokale VVV door prestatieafspraken te maken over takenpakket, prestaties, subsidie en cofinanciering.

H3: Toekomstbeeld.

3.1 Visie.

Valkenswaard is in 2015 een gemeente met een kwalitatief hoogwaardig en veelzijdig toeristisch-recreatief aanbod in kleinschalige voorzieningen die vanuit het centrum en subcentra in het buitengebied toegankelijk zijn ten behoeve van zowel haar eigen inwoners als toeristische gasten.

3.2 Specificatie van het streefbeeld toerisme & recreatie.

Toegesplitst op de verschillende terreinen van toerisme en recreatie kunnen we voor Valkenswaard in het jaar 2015 het volgende streefbeeld formuleren.

Verblijfaccommodaties.

In het streefbeeld is het aanbod aan verblijfaccommodaties in Valkenswaard verbreed. Naast het huidige campingaanbod, dat evenals groepsaccommodatie goed is vertegenwoordigd, biedt Valkenswaard een breder aanbod aan hoogwaardige verblijfaccommodaties. Hierbij moet gedacht worden aan nieuwe hotelaccommodatie, maar ook het ‘upgraden’ van het huidige aanbod is een aandachtspunt. In het buitengebied zijn op diverse locaties bed & breakfast formules ontwikkeld als alternatief voor de primaire sector of ter aanvulling op de primaire activiteiten. Er zijn geen nieuwe, reguliere campings (hoofdactiviteit). Bestaande campings kunnen zijn uitgebreid, omdat het economisch rendement medebepalend is voor de kwaliteit die geboden wordt, maar passen nog steeds bij het karakter van Valkenswaard. Minicampings mogen uit 25 standplaatsen bestaan in plaats van de huidige 15, waarbij een goede landschappelijke inpassing vanzelfsprekend is. Het totaalaanbod is divers en qua sfeer kleinschalig. In vergelijking met de omvang van dagrecreatieve activiteiten, die nu eenmaal in het bruisende Valkenswaard stevig vertegenwoordigd zijn, blijft het aanbod aan verblijfaccommodaties relatief geringer. Daarom zullen we voor een optimale benutting van het dagrecreatieve aanbod ook over de grenzen moeten kijken naar verblijfaccommodaties buiten Valkenswaard. Hierbij denken we primair aan accommodaties in Bergeijk en Veldhoven, waar het dagrecreatieve aanbod minder ver is ontwikkeld dan in Valkenswaard.

Dagrecreatie

Valkenswaard heeft een zeer groot en gevarieerd aanbod aan dagrecreatie. In het streefbeeld zijn enkele gaten opgevuld, waarbij je kunt denken aan voorzieningen op het gebied van ‘wellness’ of cultuurhistorie (bijv. valken). Ook voor de doelgroep kinderen / jonge gezinnen met kinderen is het aanbod uitgebreid. In het buitengebied zijn mogelijkheden benut op het gebied van agrotourisme. Maar de kracht ligt vooral in het koppelen van individueel aanbod aan elkaar. Dit is een logisch gevolg van de kleinschaligheid en veelzijdigheid van Valkenswaard. In het streefbeeld wordt de consument een cafetariamodel voorgeschoteld waarin hij / zij naar believen keuzes kan maken binnen concepten rondom beleving. Wat dat betreft heeft in het streefbeeld een vergaande samenwerking tussen toeristisch-recreatieve bedrijven geleid tot een goede organisatie van het totaalaanbod. Door het bundelen van mogelijkheden is de kans benut om het cultuurhistorisch aanbod te versterken in het totaalaanbod.

Kwaliteit blijft van het grootste belang. Ten aanzien van outdoor-activiteiten hebben we in het streefbeeld kwaliteitscriteria ontwikkeld (o.a. certificering) en activiteiten die potentieel

overlast met zich kunnen meebrengen (kanten, crossen) geconcentreerd op nader vastgestelde locaties.

Winkelcentrum.

Het kernwinkelgebied is van goede kwaliteit, wordt goed onderhouden en is voorzien van sfeerverlichting en vlaggen of andere sfeerverhogende elementen. Tijdelijke leegstand wordt opgevangen met het etaleren van sfeerbepalende (promotie-) materialen (bijv. kerstversiering of promotiemateriaal voor evenementen zoals een bloemencorso). Het winkelcentrum kent in het streefbeeld een hoge kwaliteit en variatie van aanbod, waarin funshopping een uitdrukkelijke plaats heeft gekregen. Er is voldoende parkeergelegenheid aan de rand van het winkelcentrum.

Horeca.

Een van de bepalende factoren voor het imago van Valkenswaard is de concentratie van horeca-activiteiten in het centrum op de Markt en de Statie. Niet alleen uit toeristisch-recreatief oogpunt maakt het uitgaanscentrum Valkenswaard populair, maar de positieve uitstraling ervan op Valkenswaard als vestigingsplaats is ook voor de eigen inwoners van groot belang. In het streefbeeld is de Markt opnieuw ingericht, zijn er taxistandplaatsen, is er meer groen te zien en is er een duidelijke loop tussen Markt, winkelcentrum, De Hofnar en zo mogelijk tussen winkelcentrum en de Statie. Op de Markt bevindt zich een toeristisch informatiepunt (VVV of informatiezuil) bijvoorbeeld in het oude raadhuis of – gelet op ruimere openingstijden – in een horecagelegenheid. Samen met de horeca is informatie vergaard over imago, sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen (marktinformatie). Met als gevolg dat de horecagelegenheden in het centrum zich meer profileren gericht op doelgroepen en een beter evenwicht in het totaalaanbod is ontstaan. De horeca is meer gaan denken in belevingsconcepten. Veiligheid- en leefbaarheidsaspecten hebben de continue aandacht (in het kader van het project integrale veiligheid). De organisatiegraad van de horecabedrijven is duidelijk gegroeid. Er is meer samenwerking en daar waar individuele ondernemers de regelgeving ondermijnen wordt stevig opgetreden door de gemeente in haar rol als handhaafster.

In het buitengebied liggen horecagelegenheden op strategische locaties aan of nabij routenetwerken en ter ontsluiting van recreatief aantrekkelijke gebieden. Hierbij kan behalve aan Venbergen gedacht worden aan Borkel, de zuidwestzijde van de Leenderbossen (Driebruggen) en de noordzijde van de Plateaux. Op deze strategische locaties wordt de toegang tot recreëren gereguleerd. Dergelijke recreatieve poorten kenmerken zich o.a. door een combinatie van 'park & bike' en / of 'park & walk' voorzieningen met horeca. Als gevolg hiervan is de recreatiedruk op de Malpie beter verspreid over meerdere natuurgebieden rondom Valkenswaard.

Evenementen.

Valkenswaard kenmerkt zich, net als nu, als een actieve gemeente waarin diverse evenementen mede bepalend zijn voor het imago. Hierbij maken we onderscheid tussen evenementen in het centrum en evenementen daarbuiten. Het aantal evenementen in het centrum is niet toegenomen, maar de kwaliteit van de evenementen die we nu kennen is gestegen doordat met duidelijke concepten wordt gewerkt (en waar nodig is ingedikt, zoals de zomeravondfeesten op de Markt en de Statie). In het streefbeeld zijn nieuwe evenementen

ontstaan met een grote regionale of bovenregionale uitstraling, waarbij jongeren een paar keer per jaar aan hun trekken komen. De gemeente is selectief in het verstrekken van een vergunning. De evenementen die wél plaatsvinden worden breed gedragen. Rondom evenementen is sprake van ketensamenwerking, zodat Valkenswaard breed een sfeer uitstraalt die bij het evenement past. De kermis is uitgebouwd tot een totaalbeleving, waarbij onderscheid is gemaakt naar doelgroepen in leeftijd (innovatief voor jongeren, nostalgisch voor ouderen). De evenementen buiten het centrum hebben veelal een sportief karakter, maar worden ook in het centrum gepromoot. Sportpark Den Dries, het Eurocircuit en het hippisch centrum aan de Maastrichterweg vormen hierbij de prominente locaties. Bij evenementen buiten het centrum die veel publiek trekken wordt de ‘stad’ Valkenswaard gepromoot. Te denken valt aan promotie van het uitgaans- en winkelcentrum, van verblijfaccommodaties, van dagactiviteiten, etc.

Er is een denktank die gemeente en organisatoren desgewenst van advies kan dienen, gericht op behoud van de sterktes van een evenement en op ontwikkeling van nieuw initiatief. De gemeente speelt een actieve rol bij het van de grond tillen van nieuw initiatief, participeert zo nodig tijdelijk, geeft mede richting aan kwaliteit en trekt zich vervolgens stapsgewijze terug. Het bedrijfsleven participeert commercieel door zich nadrukkelijk tijdens een evenement te kunnen profileren.

Routenetwerken.

Het fietsroutenetwerk is uitgebouwd met goede verbindingen met de routenetwerken in België. Te denken valt aan verharding van de Schafterekker. Met uitzondering van de N69 is het netwerk voorzien van veilige oversteekplaatsen (de N69 is een separaat traject). Naast het fietsroutenetwerk is een wandelroutenetwerk gerealiseerd. Wandelen is immers activiteit nummer 1 bij de Nederlandse toerist in Brabant. Bij het ontwerp van dit netwerk is specifiek gelet op kansen om toeristisch-recreatieve activiteiten en voorzieningen (inclusief parkeergelegenheid) aan elkaar te koppelen, op mogelijkheden voor de primaire sector in het buitengebied en op versterking van cultuurhistorische elementen (monumenten, kapellen, kerken, torens, molens, e.d.) in het aanbod. In de routenetwerken wordt rekening gehouden met nostalgische vervoersvormen, een vorm van vervoer die juist in Valkenswaard verder kan worden uitgebouwd. De routenetwerken hebben een ontlastende functie ten faveure van de Malpie, zo nodig door toevoeging van een alternatief aan de westelijke kant. Behalve de genoemde netwerken is ook een ATB-route gerealiseerd en sluiten bestaande ruiterroutes aan op netwerken in de regio. De netwerken zijn zoveel als mogelijk met subsidie vanuit het SRE tot stand gebracht. Valkenswaard is in het streefbeeld geen obstakel meer in de doorgang van kano's over de Dommel (bij de Dommelse watermolen en de Venloonse stuw). Tevens zijn afspraken gemaakt een duurzaam gebruik van de Dommel.

Toeristisch-recreatieve informatie.

Al eerder is genoemd dat de Markt is voorzien van een toeristisch informatiepunt. De bewegwijzering van toeristisch-recreatieve objecten is duidelijk verbeterd. De website van de gemeente voorziet in toeristische informatie door middel van (geautomatiseerde) doorverwijzing naar de website van de VVV. Met de VVV en de lokale omroep zijn duidelijke (prestatie-) afspraken gemaakt over informatieverstrekking aan de eigen inwoners en aan toeristen (in samenwerking met de Kempervennen en Bergeijk) De toeristisch-recreatieve branche betreft haar informatie over relevante, lokale ontwikkelingen vanaf de gemeentelijke website.

De toeristisch-recreatieve branche beschikt in het streefbeeld structureel over actuele informatie die de behoeften van inwoners en toeristen, het imago van Valkenswaard bepalen, over de economische betekenis (werkgelegenheid, omzet, bezoekers, bestedingen) op lokaal niveau en over de effecten van specifieke beleidsbeslissingen. Dit geldt met name voor de deelreinen verblijfrecreatie, dagrecreatie, horeca, detailhandel en evenementen.

En wat specifiek niet ?

Verhelderend voor het streefbeeld kan ook zijn het benoemen van ontwikkelingen waar Valkenswaard negatief tegenover staat. We volstaan hier met de volgende opsomming:

- onnodige overlast in het centrum
- lawaaioverlast in de stiltegebieden van het buitengebied
- een speelhal / amusementshal in het centrum
- een ongebreidelde toename van activiteiten in gebieden die al onder grote recreatieve druk staan
- nieuwe campings (minicampings als economisch alternatief voor de primaire sector in het buitengebied vormen een uitzondering)
- grootschalige voorzieningen (bijvoorbeeld een attractiepark), waarvan het karakter niet past bij de bosrijke of landelijke uitstraling van het buitengebied

In het recente verleden is veel energie gericht op beheersmatige aspecten in het kader van leefbaarheid, op overlast voor omwonenden en op toezicht en handhaving. Het huidige evenementenbeleid, terrassenbeleid, integraal horecabeleid en integraal veiligheidsbeleid gaan hierop uitgebreid in. Investeren hierin was nodig en het is goed dat dit is gebeurd, maar we mogen daarmee niet de aandacht afleiden van wat we willen ontwikkelen en bereiken.

Onderzoek naar toerisme en leefbaarheid in een deel van De Kempen (2002) heeft uitgewezen dat toerisme nauwelijks overlast voor burgers en bedrijven met zich meebrengt. Juist een groot deel van de bevolking en het bedrijfsleven waardeert de levendigheid. Dat verklaart waarom in dit toeristisch-recreatief actieplan vooral aandacht uitgaat naar het ontwikkelen van toeristisch-recreatieve initiatieven en veel minder naar leefbaarheid.

In 2002 hebben Toerisme Recreatie Nederland en SRE een onderzoek uitgevoerd in dat deel van de Kempen dat uit toeristisch oogpunt het meest interessant is en waar de meeste bezoekers van buiten kwamen: de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot, Reusel-de Mierden, en Valkenswaard. Het is gehouden onder bedrijven (100, waarvan 26 uit Valkenswaard) en bewoners (300, waarvan 81 uit Valkenswaard).

Citaat "Toerisme en Leefbaarheid buiten" (2002)

*"Uit het onderzoek blijkt dat een zeer klein percentage van bewoners en bedrijven echt problemen heeft met toerisme. Slechts 1% van de mensen is negatief. Een klein aantal bedrijven en ongeveer 16% van de inwoners heeft 'wel eens' overlast van het toerisme en recreatie, vooral in het hoogseizoen en in het weekend. Ruim een derde van de bewoners en twee derde van de bedrijven gaven zelfs aan weinig te merken van het toerisme " en:
"Vijfentachtig procent van de inwoners en maar liefst 91% van de bedrijven vindt dat de recreanten en toeristen zorgen voor gezelligheid. Zowel bedrijven als bewoners zijn van mening dat toerisme en recreatie belangrijk is voor de economie van de streek. Bewoners en bedrijven zijn het er over eens dat vanwege het toerisme en recreatie er meer wordt gedaan aan het onderhoud van 'openbare ruimtes'. toekomst!" (einde citaat).*

H4: SWOT-analyse en doelstellingen.

4.1 SWOT.

In 2005 hebben we geïnventariseerd wat Valkenswaard voor aanbod heeft in verblijf- en dagrecreatie (zie bijlage 3). Tevens is door een bedrijf een leisure-scan uitgevoerd (bijlage 4). Deze informatie biedt aanknopingspunten voor een SWOT-analyse.

Vanuit het huidige aanbod hebben we samen met de LTA de volgende sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen op een rij gezet. Daarbij moet worden aangetekend dat hierin voor een deel beeldvorming is opgenomen gestoeld op onderzoek en feitelijke gegevens, maar dat dit zeker niet op alle fronten het geval is. Dit is op zichzelf al reden genoeg om aan het verzamelen van gegevens extra aandacht te gaan besteden. Daarom is in paragraaf 4.2 hiervoor een aparte doelstelling opgenomen.

Sterkten	Zwakten
<ul style="list-style-type: none"> • Mooie Natuur / mooi landschap in de directe omgeving • Prima fietsroutenetwerk • Eigentijds winkelcentrum met een uitgebreid en gevarieerd winkelaanbod • Gemoedelijkheid en gastvrijheid van de lokale gemeenschap • Levendigheid van het winkel- en bruisend uitgaanscentrum met zomer- en winterterrassen • Aanwezigheid groot aanbod van dagrecreatie (avontuur/sportief) • Cultuurcentrum / theater met regionale uitstraling • Weekmarkt met grensoverschrijdende aantrekkingskracht • Goede evenementen met regionale, nationale en internationale uitstraling	<ul style="list-style-type: none"> • Ontbreken van een visie op wat Valkenswaard op termijn wil met toerisme & recreatie • Beperkte marketing en promotie, alsmede ontbreken van gezamenlijk promotiemateriaal • Onvoldoende ondersteuning aan particulier initiatief (ondernemersklimaat) • Weinig hoogwaardige verblijfsaccommodatie aanwezig (sterrenhotels, wellness) • Gebrekkige toeristische informatie op website gemeente • Vrachtverkeer in winkel- en uitgaanscentrum • Bewegwijzering toeristische objecten kan beter • Bereikbaarheid en toegankelijkheid lokale VVV kan beter • Onvoldoende informatie over de vraag en over imago Valkenswaard

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden voor verbreding in de agrarische sector • Wandelrouten netwerk (deels gesubsidieerd) • Betere marketing- en promotie-activiteiten a.d.h.v. een goed gekozen imago • Ketensamenwerking (i.p.v. optelsom individueel aanbod) • Prestatieafspraken maken met lokale VVV en regio-VVV, gekoppeld aan financiële middelen • Economisch loket voor bedrijven • Aansluiten bij thema gezondheid en bij beleving • Inpassen van cultuurhistorische mogelijkheden in t/r aanbod • Ontwikkelen van recreatieve poorten met park & bike voorzieningen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gevolgen leegstand winkels voor uitstraling centrum • Overlast evenementen voor omwonenden • Recreatieve overdruk op de Malpie • Beschikbaarheid van (betaalbare) parkeergelegenheid • Beheersmatig gerichte regelgeving lokaal belemmert ontwikkelingsmogelijkheden • Attractieve waarde van de kermis vermindert in relatieve zin • Economische vitalisering buitengebied kan ten koste gaan van landschappelijke waarde • Druk op recreatieve ontsluiting buitengebied vereist infrastructurele aanpassingen (parkeerfaciliteiten, e.d.)

4.2 Doelstellingen.

Vanuit het streefbeeld, het huidige toeristisch-recreatieve aanbod en de SWOT-analyse komen we voor Valkenswaard tot de volgende doelstellingen.

Doelstelling 1: Verder uitbouwen van de kwaliteit en veelzijdigheid van het verblijf- en dagrecreatieve aanbod en ondersteunende voorzieningen

Subdoelen:

- a) mogelijkheden bieden voor vestiging van hoogwaardige verblijfsrecreatie (hotels, bed & breakfast) en upgraden bestaande verblijfsrecreatie
- b) mogelijkheden bieden voor uitbreiding kleinschalige dagrecreatie (met name gericht op de categorieën 'welfare' en / of gericht de doelgroepen jongeren / jonge gezinnen met kinderen en senioren)
- c) (keten-) samenwerking stimuleren op meerdere schaalniveaus om tot samengestelde, modulair opgebouwde arrangementen te komen (evt. samenwerking regionaal om de combinatie dag- en verblijfsrecreatie te optimaliseren)
- d) Versterken van het cultuurhistorische element in het totaalaanbod (o.a. in modulaire arrangementen)

Doelstelling 2: Verbeteren van mogelijkheden voor toerisme & recreatie in het buitengebied

Subdoelen:

- a) agrarische bedrijven in het buitengebied ruime mogelijkheden bieden voor en ondersteunen bij het ontplooiën van toeristisch-recreatieve activiteiten als economisch alternatief
- b) medewerking verlenen aan het economisch (beter) rendabel maken en houden van bestaande toeristisch-recreatieve bedrijven in het buitengebied, mits passend binnen de ruimtelijke kaders en het karakter van Valkenswaard (o.a. uitbreiding minicampings naar 25 standplaatsen mogelijk)

Doelstelling 3: Beter reguleren van de recreatiedruk

Subdoelen:

- a) ontwikkelen van infrastructurele voorzieningen in minder kwetsbare gebieden in het buitengebied, waardoor de recreatiedruk beter verdeeld wordt en de Malpie relatief wordt ontlast
- b) optimaliseren bewegwijzering van toeristische objecten en locaties
- c) ontsluiten van recreatiegebieden door het ontwikkelen van recreatieve poorten (Venbergen, Borkel, evt. Driebruggen, Plateaux) met bezoekersfaciliteiten (park & bike voorzieningen)
- d) concentreren van gelijksoortige activiteiten met mogelijke overlast

Doelstelling 4: Verbeteren van de toeristisch-recreatieve uitstraling van Valkenswaard en het centrum in het bijzonder

Subdoelen:

- a) verbeteren van de uitstraling van het marktplein (Centrumplan)
- b) versterken van de rol van de LTA bij de omgang met leegstand, uitstraling en sfeer (vlaggemasten, sfeerverlichting) van het centrum
- c) mogelijkheden bezien voor bevorderen funshopping en belevingselementen in de horeca
- d) verbeteren van de kwaliteit van evenementen
- e) mogelijkheden creëren voor een toeristisch-recreatieve trekpleister die past bij het karakter van Valkenswaard (bijv. een kinderbos of 'Valk-park')

Doelstelling 5: Verhelderen van de vraag naar toerisme & recreatie

Subdoelen:

- a) in beeld brengen van het huidige imago van Valkenswaard en potenties daarin door te enquêteren op locaties in Nederland en België
- b) registreren van bronnen op basis waarvan toeristen naar Valkenswaard komen en vragen naar sterktes en zwaktes.
- c) in beeld brengen van de bezettingsgraad van huidige toeristisch-recreatieve voorzieningen in Valkenswaard en, indien mogelijk, haar omgeving
- d) in beeld brengen bezoekersaantallen t/r dagactiviteiten
- e) in overleg met horeca in beeld brengen van relevante marktinformatie

H5: Instrumentarium.

5.1 Instrumenten voor gewenste ontwikkelingen uit het streefbeeld.

In hoofdstuk 3 hebben we een streefbeeld geformuleerd voor Valkenswaard in het jaar 2015. Uit dit streefbeeld kan worden afgeleid tegenover welke ontwikkelingen de lokale overheid positief moet staan door kaders te scheppen waarin die ontwikkelingen mogelijk zijn.

<u>Gewenste toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.</u>	economisch loket	R.O. ²
aanvullende hotelaccommodatie (hoogwaardig)	x	x
bed & breakfast formules	x	x
uitbreiding bestaande campings gekoppeld aan kwaliteitsimpuls	x	x
uitbreiding minicampings tot maximaal 25 standplaatsen	x	x
welness formules	x	x
versterking cultuurhistorische elementen in het aanbod	x	
t/r trekpleisters met een bij voorkeur kleinschalig karakter	x	x
initiatieven agrotourisme	x	x
concentratie overlast gevende activiteiten op één locatie	x	x
idem t.a.v. evenementenlocaties	x	x
ontsluiting recreatiegebieden door t/r poorten	x	x
sfeerverhogende initiatieven (winkel-) centrum (uitstraling)	x	
nieuwe concepten beleving vanuit horeca	x	
evenementen gericht op de doelgroep jongeren	x	
evenementen gericht op totaalbeleving (o.a. kermis)	x	
ketensamenwerking rondom evenementen	x	
'all year' initiatieven	x	

Instrumenten die hiervoor kunnen worden ingezet zijn:

- A. Doorlichten van bestemmingsplannen (met name voor het buitengebied)
- B. Digitale toeristisch-recreatieve ontwikkelingskaart
- C. Economisch loket
- D. Gemeentelijke website
- E. Kwaliteitscriteria voor evenementen

---

² Uitvoering door het gemeentelijk onderdeel Ruimtelijke Ordening

A. Doorlichting van bestemmingsplannen.

Bestemmingsplannen vormen een gemeentelijk instrument om richting te geven aan de ruimtelijke invulling van een gebied. Het streefbeeld voor toerisme & recreatie geeft hieraan mede richting. Met name het bestemmingsplan voor het buitengebied dient te voorzien in mogelijkheden voor het toeristisch-recreatieve en agrarische bedrijfsleven om zich te ontwikkelen in de richting van het streefbeeld en de daarin opgenomen kwaliteitswens. Herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied staat in Valkenswaard al op de agenda. Vaststelling van het toeristisch-recreatieve beleid leidt daarmee vanzelfsprekend tot een beleidskader voor deze herziening. De andere bestemmingsplannen zijn minder relevant voor de geschetste ontwikkelrichting.

Per 1 januari 2008 vervalt de Wet op de Openlucht Recreatie. In Valkenswaard vangen we dit op door de beleidsregels op te nemen in bestemmingsplannen dan wel in de Algemene Plaatselijke Verordening (zie bijlage 2).

B. Digitale toeristisch-recreatieve ontwikkelingskaart.

In het kader van het reconstructieplan Boven-Dommel is al een ontwikkelingskaart vervaardigd voor toerisme & recreatie in de gehele provincie en daarmee ook voor het gebied Boven-Dommel. Deze kaart geeft de basis voor een lokale ontwikkelingskaart waarin binnen de kaders van het streekplan toeristisch-recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden worden weergegeven. De kaart geeft aan waar vestiging van (onderdelen van) verblijfrecreatie mogelijk is, van dagrecreatieve activiteiten, en geeft informatie over de geografische ligging en mogelijke invloed van te verwachten concurrentie. Doordat ook de toeristisch-recreatieve routes worden ingetekend, cultuurhistorische elementen, musea, kunstateliers, etc., kan de ondernemer in een oogopslag zijn kansen inschatten. Een gunstige ligging ten opzichte van toeristisch-recreatieve routes kan een extra argument opleveren voor agrotouristische of andere initiatieven. Op den duur kunnen het toeristisch-recreatief aanbod en de routenetwerken zoveel mogelijk worden 'gematched'.

C. Economisch loket.

Met economisch loket bedoelen we in dit verband het aanspreekpunt van de gemeente voor het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven. Hier is in het kader van het sociaal-economische beleid al meer over geschreven. Wat voor toerisme & recreatie belangrijk is, is dat het aanspreekpunt beschikt over actuele informatie over de lopende projecten, het beleidskader, de gewenste ontwikkelingen, subsidieregelingen voor ondernemers, fiscale regelingen, ondersteuningsmogelijkheden, etc. op het terrein van toerisme & recreatie.

Vanuit dit loket wordt ook de voortgang in procedures in de gaten gehouden die nodig zijn voor de behandeling van aanvragen van ondernemers. Daarnaast kan vanuit dit loket een betere planning van infrastructurele werkzaamheden worden afgestemd door rekening te houden met het toeristisch-recreatieve seizoen.

D. Gemeentelijke website.

Om onnodige druk op het economisch loket voor te blijven is het van belang dat de gemeentelijke website correcte en op vaak voorkomende vragen gerichte informatie geeft, alsmede informatie over ontwikkelingskansen in de vorm van onder andere de digitale ontwikkelingskaart als bedoeld onder a. en de genoemde informatie onder c. Op deze wijze kunnen we een belangrijke bijdrage leveren aan een positiever vestigingsklimaat voor ondernemers.

E. Kwaliteitscriteria voor evenementen

Valkenswaard mag meer visie ten grondslag leggen aan de richting die zij op wil met evenementen. Dit varieert van een doelgroepbenadering (Valkenswaard onder de aandacht brengen van jongeren) tot ketensamenwerking tussen evenementenorganisaties, horeca en winkeliers rondom evenementen. De kermis zou meer kunnen worden uitgebouwd naar een totaalbeleving en de organisatie ervan kan worden uitbesteed of verzelfstandigd, terwijl de regie in handen blijft door een programma van eisen op te stellen. In het evenementenbeleid is het opstellen van kwaliteitscriteria als een actiepunt opgenomen, zodat we hier volstaan met een verwijzing daarnaar.

5.2 Instrumenten voor ongewenste ontwikkelingen.

Behalve gewenste ontwikkelingen zijn in hoofdstuk 3 ook aangegeven welke ontwikkelingen wij niet gewenst achten.

<u>Ongewenste toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.</u>	T&H ³	R.O.
onnodige overlast in het centrum	x	
een speel – of amusementshal in het centrum		x
Lawaaioverlast in de stiltegebieden van het buitengebied	x	x
Ongebreidelde toename van de recreatieve druk in met name de Malpie	x	
Nieuwe reguliere campings (buitengebied)		x
Grootschalige voorzieningen niet passend bij karakter van Valkenswaard		x

Behalve het regelen in bestemmingsplannen (zie instrument A.) zijn instrumenten die hiervoor kunnen worden ingezet:

- F. Toezicht op regelgeving
- G. Concentratie van mogelijk overlast gevende activiteiten
- H. Toeristisch-recreatieve poorten

---

³ Uitvoering door gemeentelijk onderdeel Toezicht & Handhaving

F. Toezicht op regelgeving

Gedurende de afgelopen jaren zijn diverse beleidsnotities vastgesteld die mede beogen de leefbaarheid te reguleren, zoals Integraal Veiligheidsbeleid, integraal horecabeleid, terrassenbeleid en evenementenbeleid. Veiligheid staat in alle gevallen voorop. Leefbaarheid ligt wat genuanceerder, omdat vaak sprake is van belangentegenstellingen. Vanzelfsprekend dient te worden gehandhaafd op vastgesteld beleid. Tegen individuele ondernemers die zich niet aan de regels houden dient streng te worden opgetreden. Tegelijkertijd moeten we niet uit het oog verliezen dat situaties kunnen ontstaan die belemmerend werken op de ontwikkelingskansen voor ondernemers, zonder dat dit de intentie is geweest. Melding bij het 'economisch loket' kan deze situaties onder het voetlicht brengen, zodat eventueel een bewuste keuze kan worden gemaakt inzake de noodzaak tot bijstelling van het beleid.

Naast het genoemde toezicht op veiligheid en leefbaarheid is het van belang te handhaven op (geluids-) overlast in stiltegebieden. Om overlast zoveel als mogelijk preventief voor te blijven, streven we naar het eventueel bestemmen van een locatie voor (mogelijk) overlast gevende activiteiten en / of 'outdoor' activiteiten, het ontwikkelen van toeristisch-recreatieve poorten en het voorkomen van overdruk op recreatiegebieden.

G. Concentratie van mogelijk overlast gevende activiteiten en outdoor-activiteiten.

In het kader van de totstandkoming van een gebiedsvisie voor het Eurocircuit zal worden beoordeeld of het nodig en mogelijk is om activiteiten die overlast met zich kunnen meebrengen, zoals 'karten' en 'crossen', zoveel mogelijk op één locatie te concentreren. We bedoelen hiermee niet aan te geven dat dit per definitie het Eurocircuit zou moeten zijn. Maar de wens als zodanig zou als een van de opties moeten worden meegenomen, nu dit project toch al lopende is en de mogelijkheden geïnventariseerd worden. Mocht het Eurocircuit geen reële optie blijken, dan kunnen zo nodig andere mogelijkheden in beeld worden gebracht. Een soortgelijke wens geldt ten aanzien van het concentreren van 'outdoor' activiteiten op één terrein dat toegankelijk is voor gezamenlijk gebruik.

H. Toeristisch-recreatieve poort(en).

Vastgesteld is het Reconstructieplan Boven-Dommel, waarin is voorzien in de ontwikkeling van een toeristisch-recreatieve poort bij Venbergen. Dit project is zojuist opgestart en beoogt door middel van parkeervoorzieningen, fietsparkeermogelijkheden, wegbewijzing, toeristische informatie en andere faciliteiten de recreatieve ontsluiting van het gebied beter te reguleren. De ervaringen die wij opdoen met dit project en de resultaten die hiermee worden bereikt kunnen wij eventueel projecteren op locaties waar eveneens sprake is van recreatieve overdruk (Borkel & Schaft). Daarnaast kan het een instrument zijn om andere recreatiegebieden meer uitnodigend te maken, waardoor de recreatieve druk in Valkenswaard beter wordt verspreid over de diverse recreatiegebieden (bijvoorbeeld de Zuidwest-zijde van de Leenderbossen).

Voor wat betreft Borkel & Schaft is de wens tot het verbeteren van parkeergelegenheid ook al geuit in het integraal dorpsontwikkelingsplan (IDOP). Vanzelfsprekend zullen wij de samenhang tussen het toeristisch-recreatieve plan en het IDOP bewaken.

5.3 Lopende projecten SRE.

Omwille van de samenhang is hiervoor al rekening gehouden met initiatieven die al op een of andere wijze zijn opgepakt of opgepakt gaan worden en die een duidelijke overlap vertonen met de benoemde doelstellingen. Nog niet aan de orde zijn geweest een aantal projecten die (mede) door het SRE zijn opgestart om op regionale schaal gezamenlijk invulling te geven aan een aantal overheidstaken. Behalve het instellen van een Streekplatform gaat het in dit verband vooral om instrumenten die tot doel hebben een goede toeristisch-recreatieve infrastructuur tot stand te brengen in de gehele regio.

I. Streekplatform.

Het Reconstructieplan Boven-Dommel voorziet behalve in de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve poorten (Venbergen) in advies en ondersteuning van de agrarische sector in het buitengebied door het instellen van een Streekplatform en de aanstelling van een Streekmanager. Het bevorderen van toerisme & recreatie als alternatieve economische drager voor het buitengebied wordt via deze weg mede vormgegeven.

J. Fietsroutenetwerk.

Het regionale fietsroutenetwerk is in de SRE-regio al tot stand gebracht. Aanvullend hierop achten wij het wenselijk om te blijven focussen op mogelijke verbeteringen hierin. Verbetering is in elk geval gewenst als het gaat om de grensoverschrijdende verbinding met het fietsroutenetwerk in België. Daarom is in het Meerjaren Uitvoeringsprogramma van het Fietsplan de verbetering / verharding van de Schafterekker opgenomen.

De nabijheid van (knooppunten in) het fietsroutenetwerk biedt kansen voor kleinschalige verblijfrecreatie, indien de juiste doelgroep wordt aangetrokken, en kan daarmee de levensvatbaarheid positief beïnvloeden. Horeca, kleine dorpen, kunstateliers, e.d. vormen de speerpunten in de toeristische routes van de recreant. Nieuwe routes kunnen bijdragen aan spreiding van recreatiedruk en daarmee gebieden met overdruk ontlasten.

K. Wandelroutenetwerk.

Analoog aan het wandelroutenetwerk dat in de gemeente Oirschot ('pilot') bij wijze van proef is gerealiseerd wordt door het SRE in de gehele regio een wandelroutenetwerk ontwikkeld, mits de regiogemeenten hieraan hun medewerking verlenen. Van de kosten wordt in het geval van Valkenswaard ca. 80% vanuit het SRE gesubsidieerd. Deelname aan dit project is mogelijk binnen de beschikbare financiële kaders in 2007. Wij hebben onze deelname hieraan bevestigd en er heeft reeds een inventarisatie plaatsgevonden van de bestaande routes door de plaatselijke wandelclub. Het netwerk moet volgens planning in augustus 2008 gereed zijn.

L. ATB-route.

Voor Valkenswaard is een ATB-route ontwikkeld door Rofra in samenwerking met het SRE en de gemeente. Ook voor deze route geldt dat deze gerealiseerd kan worden met subsidie vanuit het SRE en binnen de beschikbare financiële kaders in 2007. Wij hebben onze medewerking hieraan toegezegd en realisatie zal nog plaatsvinden in 2007. De ATB-route draagt bij aan het voorkomen van overlast in recreatiegebieden die niet geschikt of gewenst

zijn voor ATB-doeleinden en reguleert op deze wijze een verantwoord gebruik van het buitengebied.

M. Bewegwijzing van toeristisch-recreatieve objecten.

Het SRE gaat een project starten om de bewegwijzing van toeristisch-recreatieve objecten buiten de bebouwde kom te verbeteren en te uniformeren. Er loopt een discussie met de provincie over de kleur van de bebording die hiervoor gebruikt dient te worden. Een betere bewegwijzing is een grote wens van de toeristisch-recreatieve sector in Valkenswaard, overigens niet alleen buiten de bebouwde kom maar ook daarbinnen. Wij achten het wenselijk aansluiting te zoeken bij een regiobrede, uniforme bewegwijzing. Bij het eventueel doortrekken van deze lijn naar de bewegwijzing binnen de bebouwde kom dienen echter eerst afwegingen te worden gemaakt ten aanzien van uniformering van bewegwijzing binnen de bebouwde kom voor niet toeristisch-recreatieve doeleinden.

5.4 Overige projecten en instrumenten.

N. Centrumplan.

De uitvoering van het Centrumplan is uitgesteld. Het moge duidelijk zijn dat wij ook uit toeristisch-recreatief oogpunt de ontwikkelingsrichting genoemd in het Centrumplan onderschrijven, maar dat wij tevens niet om de samenhang met de ontwikkelingen inzake de N69 heen kunnen. Wij willen wel mogelijkheden bezien om met relatief simpele ingrepen alvast te kunnen bijdragen aan een betere uitstraling van de Markt.

O. Toegankelijkheid VVV.

Voor een gastvrije ontvangst van toeristen en recreanten uit de omgeving en Valkenswaard is een laagdrempelige en toegankelijke VVV wenselijk. In dit kader willen wij bekijken of huisvesting van de VVV op de Markt een reële optie is. Onder reële optie verstaan wij voorsnog dat realisatie mogelijk moet zijn binnen de financiële kaders die wij daarvoor hebben gesteld in paragraaf 2.4 inzake de randvoorwaarden. Mocht dit geen reële optie blijken, dan kan de toegankelijkheid van de VVV mogelijk verbeterd te worden door middel van een betere bewegwijzing (zie onderdeel M).

P. Inventarisatie cultuurhistorie.

Om het element cultuurhistorie te kunnen versterken in het toeristisch-recreatieve aanbod is een inventarisatie nodig van wat we in Valkenswaard op dit vlak hebben. Wij willen in overleg met de heemkundekring deze inventarisatie opstarten en komen tot een 'Kunst- en Erfgoedkaart'. De inventarisatie levert mogelijkheden om in de toeristisch-recreatieve routestructuren en eventueel in arrangementen cultuurhistorische elementen op te nemen.

Q. Modulair opgebouwde arrangementen.

Toeristisch-recreatieve ondernemers hebben in samenspraak met de LTA reeds diverse arrangementen samengesteld voor de klant. Wij streven naar het uitbouwen van dit aanbod. De veelzijdigheid en kleinschaligheid aan dagrecreatieve activiteiten in Valkenswaard enerzijds en de behoefte van de consument aan totaalbeleving anderzijds maakt het gewenst

om de aangeboden activiteiten te combineren tot modulair opgebouwde arrangementen. Hiermee bedoelen we arrangementen waarbinnen de consument nader te specificeren keuzes kan maken om zo tot een complete daginvulling te komen. Op eenzelfde wijze kunnen dag- en verblijfrecreatie aan elkaar gekoppeld worden, hetgeen in de bestaande arrangementen overigens al voor een belangrijk deel gebeurt. Het uitbouwen van het bestaande aanbod naar modulair opgebouwde arrangementen beschouwen wij als een taak van de lokale VVV, die hiermee kansen kan creëren om middels een meer commerciële boekingservice inkomsten te genereren.

R. Toeristisch-recreatieve informatievoorziening.

Wij streven – mede in het kader van Brainport – naar het benutten van technologische mogelijkheden om de recreant te voorzien van direct toegankelijke, relevante informatie. Dit wordt tegenwoordig steeds beter mogelijk met behulp van GRPS of andere technologische systemen waarmee de consument vanuit zijn i-Pod of mobiele telefoon interactief informatie kan betrekken waaraan hij of zij zelf sturing geeft. Een dergelijke systematiek is al deels ontwikkeld voor bepaalde ‘outdoor’ activiteiten. Mogelijk kunnen wij deze lijn doortrekken naar een gemeentebrede informatievoorziening voor Valkenswaard door Valkenswaard aan te dragen als een ‘pilot’ in het kader van Interreg IV subsidies en subsidies vanuit de Brainport ontwikkelingen. Voor Valkenswaard is dit een kans om voorop te lopen en zich écht te onderscheiden van de rest. Mocht het niet haalbaar blijken om deze ambitie waar te maken, dan willen wij onderzoeken of het plaatsen van digitale infozuilen financieel haalbaar is.

S. Promotie en marketing.

In paragraaf 2.3 hebben wij al geschreven over de profilering van Valkenswaard en daaraan gekoppeld promotie als instrument om de economische potenties van Valkenswaard beter te benutten.

5.5 Matrix van instrumenten en doelstellingen.

Instrumenten kunnen vaak op meerdere manieren en dus ook integraal worden benut om de doelstellingen te dienen. In de volgende matrix wordt zichtbaar gemaakt waarmee rekening kan worden gehouden met het inrichten van de instrumenten, zodat deze maximaal kunnen worden benut. De matrix is bedoeld als handreiking voor het vervolgtraject.

<u>Overzicht instrumenten en doelstellingen</u>		Bijdrage aan doelstelling:				
		Doelstelling 1	Doelstelling 2	Doelstelling 3	Doelstelling 4	Doelstelling 5
A	Doorlichten bestemmingsplannen	x	x	x	x	
B	Digitale toeristisch-recreatieve ontwikkelingskaart	x	x	x	x	
C	Economisch loket	x	x	x	x	
D	Gemeentelijke website	x	x	x	x	
E	Kwaliteitscriteria voor evenementen				x	
F	Toezicht op regelgeving	x		x	x	
G	Concentratie mogelijk overlappende activiteiten	x		x		
H	Toeristisch-recreatieve poorten	x	x	x		
I	Streekplatform	x	x	x		x
J	Fietsrouten netwerk	x	x	x	x	
K	Wandelrouten netwerk	x	x	x		
L	ATB-route	x	x	x		
M	Bewegwijzering van toeristisch-recreatieve objecten		x	x		
N	Centrumplan				x	
O	Toegankelijkheid VVV				x	
P	Inventarisatie cultuurhistorie	x	x	x		
Q	Modulair opgebouwde arrangementen	x	x	x		
R	Toeristisch-recreatieve informatievoorziening	x	x	x	x	
S	Promotie en marketing			x		x

H6: Uitwerking en financiële kaders.

6.1 Uitwerking instrumentarium.

Om onze hoge ambities waar te maken is het noodzakelijk de inzet van de genoemde instrumenten uit te werken in een programmatische aanpak. Een deel van de genoemde instrumenten kan worden ingezet en uitgevoerd binnen de reguliere taakverdeling in onze ambtelijke organisatie. Het gaat hierbij om de instrumenten A. tot en met F. Inzet van de instrumenten G. tot en met N. loopt (vooralsnog) mee in de bij deze instrumenten genoemde projecten die al zijn opgestart.

De instrumenten genoemd onder M. tot en met S. zullen nader moeten worden uitgewerkt in projecten. Deze dienen te worden ingepland in termen van capaciteit en middelen. Bijlage 1 geeft een indicatieve lijst van deze projecten. De lijst is indicatief omdat de projecten eerst voldoende concreet moeten zijn uitgewerkt, voordat de plannings een meer definitief karakter krijgen.

6.2 Prestatieafspraken met de VVV.

Een belangrijke rol in de uitvoerende sfeer is weggelegd voor de lokale VVV. Zoals aangegeven in paragraaf 2.4 bij de randvoorwaarden willen wij hierover prestatieafspraken maken met de VVV. Deze afspraken betreffen in elk geval de volgende taken.

Reguliere taken voor de VVV / prestatieafspraken (naast het ANWB-agentschap):

- Routekaarten / -beschrijvingen
- Evenementenkalender
- Productontwikkeling (placemat, routekaarten, informatiebrochure)
- Website met toeristische informatie
- Ontvangst en informatievoorziening aan toeristische gasten

Specifieke taken die voortvloeien uit het toeristisch-recreatieve beleid:

- Opzetten van modulaire arrangementen
- Monitoring relevante t/r ontwikkelingen
- Ontwikkeling promotiepakket Valkenswaard
- Uitbouwen van meer commerciële boekingservice

Het vormgeven aan deze prestatieafspraken zal projectmatig worden aangepakt.

6.3 Financiële kaders.

In dit stadium is het nog niet mogelijk wat exact de financiële consequenties zijn van de diverse, genoemde acties en projecten. Daarvoor is vereist dat stappen worden doorlopen voordat hieraan realistische budgetten kunnen worden gehangen. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat de financiële ruimte aanwezig is om een van de voor Valkenswaard belangrijkste ontwikkelpotenties, toerisme & recreatie, te kunnen uitbouwen naar wens en vermogen. Daarvoor hebben wij vooralsnog een randvoorwaardelijk, financieel kader neergelegd in paragraaf 2.4. Dit kader voorziet in een gewenste financieringsstructuur die uitgewerkt zal moeten worden middels een projectmatige aanpak.

Het gewenste resultaat hebben wij in paragraaf 2.4 gedefinieerd en voorziet er concreet in dat de inkomsten die wij ontvangen uit toeristenbelasting ten gunste komen van de toeristisch-recreatieve sector en de ontwikkelingen die wij met dit toeristisch-recreatieve beleid voorstaan. Om dit standpunt kracht bij te zetten hebben wij in de kadernota 2008 een verhoging opgenomen van het budget voor de uitvoering van toeristisch-recreatief beleid ad € 45.000,- op jaarbasis.